

Panorama de la poesia catalana 2010-2011

per Miquel-Lluís Muntané

Tot i els entrebancs amb què es troben i les amenaces que planen damunt la seva tasca, els diferents agents que fan possible la qualitat de la collita poètica –autors, traductors, editors...– han prosseguit aquest darrer any donant mostra, una vegada més, d'una vitalitat ben remarcable. Tanmateix, la distribució dels llibres de poesia i la seva visibilitat als punts de venda continuen sent, probablement, les baules més febles en el conjunt de tot el procés. En el capítol reivindicatiu, seria desitjable que els espais dedicats a les lletres en diaris, revistes, ràdio, televisió i Internet (que tampoc no són tants, fet i fet) tendessin a equilibrar els continguts per tal de donar una mica més de cabuda a la poesia, sempre en franca inferioritat d'atenció respecte d'altres gèneres literaris.

D'altra banda, i a desgrat del context econòmic poc favorable, les mostres i activitats de difusió de la poesia han continuat acostant al públic una àmplia diversitat de propostes, des de les de tall més clàssic fins a les de vocació més experimental. Així mateix, sovintegen en diferents indrets les tertúlies i trobades poètiques de petit format, que, tot i tenir un ressò informatiu escàs, contribueixen significativament a mantenir ben viu el pols de la poesia.

Les edicions

D'entre la producció poètica que ha vist la llum al llarg dels mesos que abraça l'article present, destaquem les obres: *No era lluny ni difícil* de Joan Margarit, publicat per Proa, el mateix segell que s'ha fet càrrec del nou treball del lleidatà Pere Rovira, titulat *Contra la mort*, i de *Sense invitació* de Vicenç Villatoro. Dos altres poetes també de dilatada trajectòria, Francesc Garriga i Olga Xirinacs, han tret sengles poemaris en

aquest any que ens ocupa: el sabadellenc ha publicat *Ragtime* (LaBreu) i la tarragonina ha renovat la presència entre els lectors amb el llibre *La taronja a terra* (Omicron). El polifacètic Perejaume ha publicat, mitjançant Edicions 62, el llibre *Pagèsiques*. Així mateix, són remarcables les obres *Mirall de verços*. *Rosa Leveroni en la memòria 1910-1985* de Mireia Lleó, *Ària per a una sola corda* d'Isabel Oliva (Pagès editors), *Les cartes marcades* de Raimond Aguiló i Bartolomé i *Llum, encara* de Jacint Sala i Codony (Témenos); *Ingènument protocol·lari* de Josep Fàbrega i Selva, *Certes i somnis* de Nan Orriols i *Solsticis en minúscula* de Laura Dalmau (Vienna). Una altra editorial emblemàtica, Quaderns Crema, ha tret una segona edició, revisada, de *Dillatari* de Ponç Pons. Consignem, igualment, *La mà interior* de Susanna Rafart (Metemora), *Càrrega de color* d'Anna Aguilar-Amat (Metemora), *Bes nagana* d'Enric Casasses (Ed. 1984), *La dansa quieta* de Judit Vilana i Soldevila (Omicron), *Doble espai* de Paco Fanés (Ed. Pont del Petroli), *Alba i cendra a París* de Teresa Costa-Gramunt (Editorial Comte d'Aure), *Quadern grec i altres poemes* de Gerardo Vacana (Emboscall), el mateix segell que ha difós *Fora, en estat de sense sostre* de Manel Queral; Edicions de Pedra ha tret el primer poemari de Santi Borrell Giró, amb el títol *Els dies a les mans*. Finalment, destaquem el nou treball de Carles Duarte, *A quatre mans*, publicat en aquest cas per Fonoll. Això pel que fa a les marques editorials principatines.

Del País Valencià destaquem tres interessants publicacions a càrrec de l'editorial Denes: *Felix orbe* de Jordi Valls, *Terra a terra* de Pep Aparicio i *La terra interior i altres poemes* de Vicent

Berenguer. De la seva banda, Perifèric edicions ha vehiculat l'edició del poemari *Mala memòria* de Ferran Archilés.

A les Illes, han aparegut títols com *Natural delit* de Joan Duran (Edicions del Salobre), *A la gran Babilònia* de Miquel Àngel Llauger (Moll), *Metamorfosi de colors* de Marta Bertran Perelló (Moll), *Carn vol dir desaparicions* de Jaume Pons Alorda (LaBreu), *Nosaltres i tu* de Blanca Llum Vidal (Leonard Muntaner), *Hivern encès* de Miquel Mestre (Documenta Balear) i *Inventari d'omissions* de Joan Perelló (El Gall editor).

Els premis

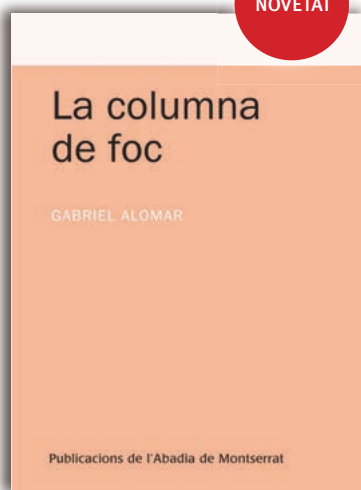
Els nombrosos certàmens que tenen lloc arreu de les comarques de llengua catalana també han continuat oferint nous títols, descobrint-nos, en alguns casos, noves veus poètiques i, en d'altres, contribuint a consolidar la trajectòria de noms que ja gaudeixen de reconeixement. A través dels concursos, institucions públiques i privades donen suport a les edicions de poesia sufragant, en molts de casos, la publicació dels treballs guanyadors.

Si fem un recorregut a través del territori, al Principat podem trobar *Un lloc a l'ombra* de Maria Rosa Font (premi Carles Riba 2010), que edita Proa; *La roca roja* de Raimond Aguiló i Bartolomé (premi Marià Manent de Premià de Dalt), *Qui ens devia parlar del paradís?* de Daniel Nomen, premi Betúlia, publicat per Viena Edicions; Marta Pérez i Sierra va guanyar el premi Jordi Pàmias pel seu poemari *Dones d'heura*, que va editar-se per mitjà de Pagès editors. *El bol del mendicant* de Montserrat Riba va ser guardonat amb el premi Cadaqués a Rosa Leveroni (Proa), Jordi Voltas, amb *La vida a glops*, es va endur el premi Miquel Arimany, l'edició

La columna de foc

GABRIEL ALOMAR
EDICIÓ I PRÒLEG DE PERE
ROSSELLÓ BOVER

NOVETAT

Gabriel Alomar va reunir la major part de la seva obra poètica en el volum *La columna de foc* (1911). Aquesta edició crítica reflecteix l'origen del llibre i es complementa amb els poemes dispersos del poeta que s'han pogut localitzar.

Publicacions de l'Abadia
de Montserrat

Ausiàs Marc, 92-98 int.

Tel. 93 245 03 03

Fax 93 247 35 94

comanda@pamsa.cat

www.pamsa.cat

del qual és a càrrec de La Busca Edicions. Eva Baltasar va guanyar, amb *Medi aquàtic* (Pagès editors) el premi Màrius Torres, i Jordi Llavina el premi Vila de Martorell (Lleonard Muntaner) amb *País de vent*. A l'Amadeu Oller, potser el certamen amb més tradició dels que són adreçats als autors inèdits, va vèncer Estel Solé amb el recull *Dones que somiaven ser altres dones* (Galerada).

A Andorra, el premi Grandalla de poesia el va obtenir David Escamilla pel seu llibre *Elogi de la veritat*. Al País Valencià, *Poemes a la intempèrie* de Begonya Pozo va ser premi Senyoriu Ausiàs March de Beniarjó, editat per 3i4, igualment que *On no sabem* de Cèlia Sánchez-Mústich, guardonada amb el Vicent Andrés Estellés als Premis Octubre i *Perbreviter* de Josep Sou (premi Ciutat d'Eix). *L'os de la música* d'Isabel Garcia Canet (premi de Poesia de Burjassot) ha estat editat per Edicions Bromera, com *Raspall* de Juli Capilla (premi Ciutat de València) i *Itinerari de tendresa* de Maria Carme Arnau (premi Ibn Hazm Ciutat de Xàtiva).

A les Illes, *Les barques de la boira* de Miquel Cardell va obtenir el premi Ciutat de Palma Joan Alcover 2010, que edita Moll. Així mateix, Edicions del Salobre ha publicat *Boscós* d'Enric Umbert, guanyador del premi Miquel Costa i Llobera per a poetes inèdits.

Pel que fa als guardons concedits a obra publicada, cal destacar el Crítica «Serra d'Or» a Miquel Bezares per *L'espiga del buit* (Pagès editors) i el Cavall Verd que convoca l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, la qual ha atorgat els seus dos guardons –el premi Josep M. Llompart al millor recull poètic en català publicat el 2010 i el premi Rafel Jaume a la millor traducció poètica publicada en català– a Antoni Marí, per l'obra *Han vingut uns amics* (Tusquets) i a Josep-Antoni Ysern, per la seva traducció del polonès d'*Udols d'un llop de paper* (Ed. 96), antologia de l'obra de Tadeusz Różewicz, respectivament.

Les traduccions

Passem, tot seguit, a fer un repàs a les traduccions més destacades que han aparegut en aquest període. Esmen-

tem, dins d'aquest apartat, *Poemes francesos* de Rainer M. Rilke, traduït i comentat per Mariàngela Vilallonga (Ed. de la Ela Geminada), *Benvingudes la joia i la tristesa*, *Poesia romàntica anglesa*, en versió de Marià Manent (Alpha), *Com ella. Poemes escollits*, antologia d'Anne Sexton, en traducció de Montserrat Abelló (Proa), *Quartets* de T.S. Eliot, traducció d'Àlex Susanna i Jaime Gil de Biedma (Viena), i l'edició bilingüe de la poesia de Robert Frost, traduïda per Josep Maria Jaumà i publicada per Quaderns Crema. Jaume C. Pons Alorda, amb la col·laboració de Pau Vadell i Lucia Pietrelli, ha traduït *Blues en setze (Blues in sedici)* de Stefano Benni, que ha estat editat per la mallorquina Lleonard Muntaner, i Antoni Clapés s'ha ocupat de traduir *Tomba de Lou* de Denise Desautels (Eumo).

També podem gaudir de *Versions de poesia europea*, a cura de Pere Ballart i Jordi Julià, volum que aplega un bon nombre de les traduccions de poesia que va fer el poeta lleidatà Màrius Torres, de qui l'any passat es va commemorar el centenari del naixement. Ha aparegut al mercat per obra de Pagès editors.

Una obra singular és *La segona ombra / Second shadow* (Edicions de l'Albí), en edició bilingüe, original de Maria Wallace, nom de ploma de Maria Teresa Mir, escriptora catalana establerta a Irlanda.

Les commemoracions

En el capítol de les efemèrides, durant l'any en curs s'escau el centenari de la mort de Joan Maragall i el cinquantenari de la de Josep M. de Sagarra. Poeta, periodista i traductor, Maragall va elaborar la teoria de la «paraula viva», i va esdevenir un intel·lectual de forta empremta en la societat del seu temps. Ben remarcable és, sobre aquest autor, l'estudi *Llegir Maragall, ara* de Sam Abrams (Proa), guanyador del premi Carles Rahola d'assaig. Quant a Sagarra, fill de la Barcelona antiga igual que Maragall, va conrear la pràctica totalitat dels gèneres literaris, amb una obra poètica extensa, tot i que, amb el temps, ha anat qua-

nyant pes la valoració de les seves facetes com a prosista i traductor.

Així mateix, per completar aquest apunt de caràcter necrològic, convé recordar que enguany ens han deixat els poetes Anton Sala-Cornadó, nascut a Tàrrrega el 1929, a qui Joaquim Molas atribuïa «una barreja de lirisme a flor de pell i d'idealisme militant, de joc i fins d'humor sarcàstic», i Bartomeu Fiol, nascut a Palma el 1933, l'home que, segons Susanna Rafart, es malfiava «de la poesia servida amb receptes o amb llengües exageradament normalitzades que han après a fer de l'ètica un caprici artificios». I encara, ja el setembre de 2011, el també narrador i dramaturg Jordi-Pere Cerdà, nascut a Sallagosa (Alta Cerdanya) i mort a Perpinyà, i quan érem a punt de tancar aquest

article de balanç ens sorprèn la notícia de la mort, en circumstàncies tràgiques, del jove poeta valencià Salvador Iborra.

Les antologies

Un vessant que acostuma a desvetllar interès i que fa una bona contribució a la difusió d'una literatura són les antologies. En aquest terreny, remarquem *Incerta vida*, antologia de Jordi Pàmias, a cura de Txema Martínez i publicada per Alfazeta; *Antologia de poesia catalana*, adreçada a l'àmbit educatiu, a cura de Joan Oriol i Giral (La Galera); l'antologia de Josep Carner editada per 62 dins la col·lecció «Educaula», la mateixa per a la qual el poeta Miquel Desclot ha elaborat una *Antologia de la Poesia Universal*.

La prestigiosa editorial Barcino, fidel

a la tradició de fer conèixer els clàssics antics en llengua catalana, ha tret al mercat *Poesies* de Jordi de Sant Jordi, a cura de Carles Duarte, i *Ausiàs March, una tria*, a cura de Josep Piera.

Val la pena, per acabar aquesta mirada als aspectes més reeixits que ens ha deixat, al llarg dels darrers mesos, el ventall poètic en llengua catalana, fer esment de l'esplèndid assaig *Les bones companyies* (Cercle de Lectors), sobre poetes i poemes, amb el qual el seu autor, Jordi Cornudella, va obtenir el premi internacional d'assaig Josep Palau i Fabre. De segur que l'activitat creativa no s'atura i els seus protagonistes ja treballen, ara mateix, en nous i engrescadors projectes que arribaran per engruixir el cabal d'una literatura de primer nivell en el context internacional.